

Prof. dr. KIS BELA la a 70-a aniversare

Tăcut, modest, foarte pasionat și dotat cu o deosebită putere de muncă, Dr. Béla KIS, s-a născut la 15 februarie 1924 la Aiud. În localitatea natală a urmat și școala generală, apoi liceul "Bethlen", făcând binențeles cunoștință și cu natura meleagurilor aiudene (Cheile Aiudului). Dragostea pentru natură la îndemnat în 1946 să se înscrie la Facultatea de Științe Naturale a Universității "BOLYAI" din Cluj. Absolvent al Facultății în 1950, cu un excelent examen de stat, naturalistul B. KIS este încadrat asistent la Catedra de Zoologie a Universității "BOLYAI". La 1 octombrie 1957 este numit șef de lucrări, iar de la 1 octombrie 1959 este încadrat pe aceeași funcție la Universitatea "BABEȘ-BOLYAI". Fidel facultății și Universității clujene, se pensionează în 1984, în ciuda prodigioasei activități didactice și științifice, tot ca șef de lucrări !.

Pentru studenți, colegi și toți cei care îl cunosc și admiră, a fost, este și va rămâne "profesor KIS".

Cunoscut ca unul dintre cei mai reprezentativi entomologi români, prof. B. KIS a început cercetările entomologice în 1951, cu studiul ordinului **Orthoptera**. În anii următori, în paralel cu studiul ortopterelor, abordează ordinele **Neuroptera**, **Plecoptera** și **Heteroptera**. Rezultatele cercetărilor referitoare la ortoptere au fost sintetizate într-o remarcabilă lucrare de doctorat "**Studiul ortopterelor din România**".

Pe lângă cursuri și îndrumătoare pentru lucrări practice de Zoologia nevertebratelor, prof. KIS a îndrumat și numeroși studenți la elaborarea lucrărilor de diplomă, unii dintre ei continuând și azi școala entomologică clujeană.

Activitatea științifică, clădită în liniște și fără valuri, însumează peste **105 lucrări științifice** publicate în țară și străinătate. În aceste lucrări au fost descrise **28 specii noi pentru știință** (8 ortoptere, 5 neuroptere, 15 plecoptere), precum și multe specii noi pentru țară, contribuind din plin la afirmarea entomologiei românești și la cunoașterea biodiversității entomofaunei naționale.

Iată lista speciilor noi pentru știință:

- ORTHOPTERA:** *Isophya harzi* KIS, 1960
Isophya dobrogensis KIS, 1994
Modicogryllus chopardi KIS, 1967
Mishtshenkotetrix transylvanica (BAZYLUK & KIS, 1960)
Odontopodisma carpathica KIS, 1961
Odontopodisma acuminata KIS, 1962
Odontopodisma montana KIS, 1962
Zubovskia banatica KIS, 1965

NEUROPTERA: *Melicoconis (Parahelicoconis) transsylvanica* KIS, 1965
Coniopteryx aspoeki KIS, 1967
Coniopteryx arcuata KIS, 1965
Wesmaelius (Kimminsia) transsylvanicus (KIS, 1968)
Chrysopa (Chrysopa) commata KIS & UJHELYI, 1965

PLECOPTERA: *Taeniopteryx auberti* KIS & SOWA, 1964
Leuctra transsylvanica KIS, 1964
Leuctra carpathica KIS, 1966
Leuctra quadrimaculata KIS, 1963
Nemoura transsylvanica KIS, 1963
Nemoura fusca KIS, 1963
Nemoura ovoidalis KIS, 1965
Nemoura hamata KIS, 1965
Nemoura longicauda KIS, 1964
Protonemura aestiva KIS, 1965
Protonemura illiesi KIS, 1963
Protonemura pseudonimborum KIS, 1965
Isoperla flava KIS, 1963
Isoperla carpathica KIS, 1971
Siphonoperla transsylvanica (KIS, 1963)

Lucrări de sinteză (cărți) au fost publicate în prestigioasa serie monografică "**Fauna României**": Neuroptera (**Planipennina**) în colaborare cu C. NAGLER și C. MANDRU (1970), lucrare care a obținut premiul "E. RACOVIȚĂ" al Academiei. În 1974, în aceeași serie, apare volumul dedicat ord. Plecoptera iar în 1984, excelenta sinteză Heteroptera: **Partea generală și suprafamilia Pentatomoidea**. Alte două volume referitoare la Heteroptera din fauna României sunt în curs de publicare, la aceeași editură.

Dintre numeroasele sale lucrări menționăm câteva:

- KIS, B., 1960. Revision der in Rumänien vorkommenden *Isophya*-Arten (Orthoptera, Phaneropterinae). Acta Zool. Acad. Sc. Hung., 6: 349-369.
- KIS, B., 1962. Die Orthopteren-Gattung *Odontopodisma* Dov.-Zap. Acta Zool. Acad. Sc. Hung., 8(1-2): 87-105.
- KIS, B., VASILIU, M., 1970. Kritisches Verzeichnis der Orthopteren-Arten Rumäniens. Trav. Mus. Hist. nat. "Gr. Antipa", 10: 207-227.
- KIS, B., 1976, 1978. Cheile pentru determinarea Orthopterelelor din România. Partea I. Subordinul Ensifera. Partea II. Subordinul Caelifera. Studii și com., Muz. Sibiu, 20: 123-166.; 22: 233-276.
- KIS, B., 1984. L'ordre Raphidioptera (Insecta) en Roumanie. Trav. Mus. Hist. nat. "Gr. Antipa", 26:85-97.

Prof. dr. Béla KIS, a participat în ultimii 30 de ani la cele mai importante proiecte de cercetare la care au fost angrenați și zoologi. A studiat și publicat ortopterele, neuropterele și plecoperlele de la Porțile de Fier, a lucrat și a studiat mult în Dobrogea,

sudul Banatului, Oltenia, dar în special în Transilvania.

Lucrările științifice faunistice ale dr. KIS nu sunt simple note, ele concentrează importante date asupra morfologiei, biologiei, ecologiei și răspândirii, fiind ilustrate cu unele dintre cele mai corecte și mai atractive desene publicate în România. Cercetările prof. KIS au vizat și zoogeografia grupelor studiate. În această direcție menționăm lucrarea "Raionarea zoogeografică a României pe baza faunei de Orthoptere" (1970), care reprezintă un model de lucru în abordarea zoogeografică pentru diferitele grupe de insecte. În ultimii ani a studiat și dermapterele din România, pregătind și o lucrare de revizuire a acestui grup, foarte puțin cunoscut.

Ilustrația clară și exactă, realizată în întregime de prof. KIS, alături de conținutul științific, au făcut din opera entomologului astăzi aniversat, un excelent specialist iar lucrările sale au devenit foarte apreciate și solicitate în străinătate.

Recunoașterea activității și meritelor prof. dr. KIS, din păcate, s-au lăsat în mod oficial mult așteptate în țară. În ciuda acestui fapt neesențial - având în vedere modestia care-l caracterizează - mulți specialiști și renumiți oameni de știință din străinătate i-au dedicat în semn de prețuire, numeroase specii noi: ORTHOPTERA (*Conocephalus kisi* HARZ, 1967; *Poecilimon kisi* PESHEV, 1980; *Isophya kisi* PESHEV, 1981), PLECOPTERA (*Isoparla belai* ILLIES, 1963; *Chloroperla kisi* ZWICK, 1967), TRICHOPTERA (*Plectrocnemia kishelai* BOTOȘĂNEANU, 1976).

Din anul 1991 este ales membru de onoare al Societății maghiare de Entomologie, iar din 1994 membru de onoare fondator al Societății române de Entomologie generală și aplicată. De asemenea, prof. KIS este membru fondator (1990) al Societății Române de Lepidopterologie, în cadrul căreia desfășoară o foarte bogată și intensă activitate. Nelipsit de la manifestările științifice și aplicate ale SLR, prof. KIS reprezintă pentru noi, polii unui magnet care atrage și spre care se îndreaptă, mulți, foarte mulți entomologi tineri și vârstnici.

Cu ocazia aniversării celor 70 de ani de viață, trudă, satisfacții și insatisfacții din care pasiunea pentru insecte a ieșit mereu biruitoare, vă urăm și vă dorim iubite magistre, viață lungă cu sănătate și cât mai multe activități entomologice.

LA MULTI ANI !

Dr. L. RÁKOSY